

Партійний архів Одеського обкому Компартії України: ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФОНДИ

Білоусова Л.Г., Деречіна В.П.

ПАРТИЙНИЙ АРХИВ Одеського обкома Компартії України	
Фонд № _____	Дело № _____
Опись № _____	Коробка № _____

Колишній партійний архів Одеського обкому Компартії України налічує 4726 фондів, (664395 справ).

Початок фондоутворенню партійного архіву поклав Одеський губком КП(б)У в 1920 році. У квітні 1922 року при Губкомі був організований відділ історії партії (Істпарт) з метою збирання і обробки матеріалів з історії партії і робітничого руху. Хронологічно найбільш давніми є документи фонду Одеської обласної філії Інституту історії партії та Жовтневої революції на Україні при ЦК КП(б)У (Істпарт) (1905-1940), в якому зібрані відомості про революційні події у м. Одесі і Україні, діяльність видатних революціонерів, роботу партійних комітетів Одещини, анкети та інші документи з особового складу на відомих членів партії, червоногвардійців, партизан і підпільників (1917-1919), копії листівок РСДРП, спогади учасників революції, членів партійних гуртків і організацій РСДРП про боротьбу трудящих м. Одеси з окупаційними англо-французькими і австро-німецькими військами у 1918-1919 роках. У фонд включені копії документів Одеського жандармського управління, охоронного відділення і прокуратури м. Одеси кінця ХІХ - початку ХХ ст., зроблені учасниками наукової групи по обробці революційних архівів.

Фонди Одеського Губернського Комітету КП(б)У (1920-1925), Одеського окружного комітету КП(б)У (1925-1932), Одеського обласного комітету Компартії України (1932-1991), Ізмаїльського обласного комітету Компартії України (1940-1954) містять протоколи пленумів, засідань бюро і активу, партійних зборів, циркуляри, зведення центральних партійних органів про політичний стан на місцях, зведення про боротьбу з куркульством, про стан політично-виховної роботи, бюлетені губернської надзвичайної комісії, інформацію про роботу національних секцій (протоколи засідань, листування з організаціями національних меншостей), протоколи про чистки партії, анкети реєстрації і перереєстрації комуністів (1920), реєстраційні особисті картки, особисті листки прийому до партії та ін. Знайшли відображення такі питання як боротьба з наслідками голоду у 20-х роках, діяльність міжнародних організацій АРА, „Джойнт“, введення карткової системи, голодомор 1932-1933, 1947-1948 рр., політичні репресивні процеси 30-50-х років (справи „лікарів“, „інженерів“, „троцькістів“, розкуркулення, репресії з національних мотивів, боротьба з „космополітизмом“, переселення поляків, відношення членів партії до культу особистості Й.Сталіна, гоніння на інтелігенцію у 60-90-х роках та ін.)

У фондах є матеріали про організацію та ліквідацію раднаргоспів, участь одеситів та жителів області в освоєнні цілини, будівництві БАМ та інших об'єктів всесоюзного значення. налагодження і підтримку зв'язків з міжнародним комуністичним рухом і компартіями інших країн.

Фонди повітових (Ананьївського, Балтського, Одеського, Тираспольського, 1920-1925) та районних комітетів Компартії України по Одеській області включають протоколи пленумів, засідань бюро і активу, партійних зібрань, циркуляри і зведення ЦК КП(б)У, документи персонального характеру: справи про прийом до Компартії, особисті справи, матеріали про обмін партійних документів (1922, 1926, 1936, 1954, 1973), матеріали конференцій, і комсомольських зборів (1905-1991); статистичні звіти про кількісний та якісний склад партійних організацій області, зведення про політичний і економічний розвиток повітів, районів.

Діяльність інших політичних партій і організацій, що існували на території м. Одеси і Одеської області у перші роки Радянської влади, відображають документи фондів Одеського Комітету РСДРП (меншовиків) (1918-1929), Одеського Губернського Комітету лівих есерів (боротьбистів) (1919-1920), Одеського обласного і Одеського міського комітетів єврейської Комуністичної партії (Поалей-Ціон) (1917-1921), Одеського обкому єврейського комсомолу (Євкомолу), а також матеріали фонду "Стенограми, статті, інші документи про боротьбу комітетів РСДРП, есерів, окремих революціонерів з царизмом. Спогади про боротьбу за владу Рад, повстань у м. Одесі, Татарбунарах і інших подіях на Одещині" (1894-1990).

Особливо цінним є фонд „Документи і матеріали з історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр. на території Одеської області. Підпільно-партизанський рух на Одещині“, в якому відклалися, зокрема, документи про діяльність партизансько-підпільних загонів під керівництвом Авдеева-Чорноморського, Молодцова-Бадаєва, П. Дячишина та ін. Цікавими є спогади партизан і підпільників П.Пустомельника, П.П.Терещенка, А.Д.Могилея, І.Г.Ілюхіна, учасника війни С.А.Підкамінського (про повітряні бої над Одесою) та ін.

Фонди контрольних органів партії - губернської, окружної і обласної контрольних комісій, а також робітничо-селянських інспекцій містять матеріали перевірок додержання комуністами вимог уставу та дисципліни, проведення „чисток“, боротьби з „троцькістсько-зінов'євською опозицією“ (пояснення 10 членів ЦК і ЦКК ВКП (б) - Н.К.Крупської, Каменєва, Зінов'єва, П'ятакова, Л.Д.Троцького та ін.), апеляції комуністів щодо відновлення членства в партії, персональні справи, анкети керівних працівників комісій.

Матеріали політвідділів ЧМП, Одеської залізниці, МТС, трестів радгоспів (1933-1957) включають рапорти і зведення про настрої у трудових колективах, протоколи зборів парторганізацій, відомості про навчання та перепідготовку кадрів, стаханівський рух на підприємствах та ін.

Фонди Одеської вищої партійної школи (1944-1992), Одеської радянсько-партійної школи (1953-1973), Вечірнього університету марксизму-ленінізму при Одеському міському комітеті КПУ (1944-1991), Постійно діючих курсів перепідготовки партійних і радянських робітників при Одеському обкомі КПУ (1968-1975), Одеської зональної комсомольської школи (1971-1982) містять накази з основної діяльності і особового складу, протоколи засідань ректорату, вчених рад і кафедр, звіти мандатних і іспитових комісій, плани і розклади семінарських і практичних занять, списки і особисті справи слухачів і викладачів, особисті листки рекомендованих до школи, журнали обліку відвідувань і успішності, листування з ЦК КПБУ, ЦК ВЛКСМ, ЦК ЛКСМУ, партійними і радянськими установами з питань структури і штатів шкіл, явки на курси, розміщення і забезпечення слухачів та ін.

Діяльність Комуністичного Союзу молоді представлена документами Одеського обласного Комітету ЛКСМ України (1932-1991), Одеського промислового обкому ЛКСМ України (1963-1964), Одеського сільського обкому ЛКСМ України (1963-1964) Ізмаїльського обкому ЛКСМ України (1963-1964), Одеського міського комітету ЛКСМ України (1937-1991), фондами районних і первинних комітетів Одеси і Одеської області, редакціями газет первинних організацій - "Комсомольское пламя" Жовтневого району (1956-1959), "Комсомольська Іскра" Малиновського району м. Одеси (1976-1981) та ін.

Колекція фотодокументів партархіву представлена 363 фотографіями за період з 1902 по 1982 роки (оригінали і копії). Серед особливо цінних фотознімки учасників революційних рухів 1905-1907, 1917-1918 років (Вакуленчука Г.М., Шмідта П.П., Жанни Лябурб, Христо Ботева та ін.); будівництва барикад на вулицях Одеси (1941), воїнів Радянської Армії на вулицях звільненої Одеси (1944), сюжети про відбудову Одещини після Великої Вітчизняної війни, візити в Одесу відомих політичних діячів та ін.

У фондах колишнього партійного архіву зберігаються також окремі номери періодичних видань - газет "Искра" (1901-1902), "Известия Одесского Совета рабочих депутатов и представителей армии и флота" (1917), "Одесские новости", "Южный рабочий" (1917-1918) та ін., а також газети періоду румуно-німецької окупації «Молва» і «Одесская газета».

Повоєнні партійні ЗМІ представлені фондами редакцій газет „Чорноморська комуна“, „Знамя коммунизма“, „Комсомольская Искра“, „Вечерняя Одесса“

Деякі документи періоду 1920-1930-х років були втрачені під час евакуації фондів партійного архіву до Сталінграду.

У вересні 1991 року документи Партійного архіву були передані на зберігання до Державного архіву Одеської області